

oproepen

Ringprojecten in Rusland en Kazachstan; mogelijkheden voor Nederlandse ringers om samenwerkingsprojecten op te zetten

Contacten tussen ornithologen uit de voormalige Sovjet-Unie en Nederland bestaan er al lang. Ik zelf reisde in 1976 voor de eerste keer naar de USSR om deel te nemen aan een congres in Novosibirsk. Sinds de politieke veranderingen vanaf het eind van de jaren tachtig zijn de contacten sterk toegenomen. Ze zijn nu ook gestructureerd in de vorm van samenwerkingsovereenkomsten die de Directie Natuur, Bos, Landschap en Fauna (Directie NBLF) van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, heeft gesloten met een aantal instellingen in de voormalige Sovjet Unie; de betrokken instellingen liggen nu in Rusland en de Oekraïne. In dat kader vinden onder andere de inmiddels bekende expeditie plaats naar de broedgebieden van ganzen en steltlopers op Taimyr, Siberië.

Dit gebeurt veelal in samenwerking met Nederlandse onderzoeksinstituten zoals het DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (voormalige Rijksinstituut voor Natuurbeheer) en de Universiteit van Groningen, maar ook de Dutch Working Group for International Wader- and Waterfowl Research (WIZO). De projecten worden ten dele gefinancierd via de Afdeling Internationale Zaken van de Directie Natuur, Bos, Landschap en Fauna.

Een uitvoeriger overzicht over deze activiteiten is in voorbereiding.

Onderdeel van deze activiteiten is de steun aan ringprojecten te velde, maar ook op het organisatorische vlak zoals de Ringcentrale in Moskou.

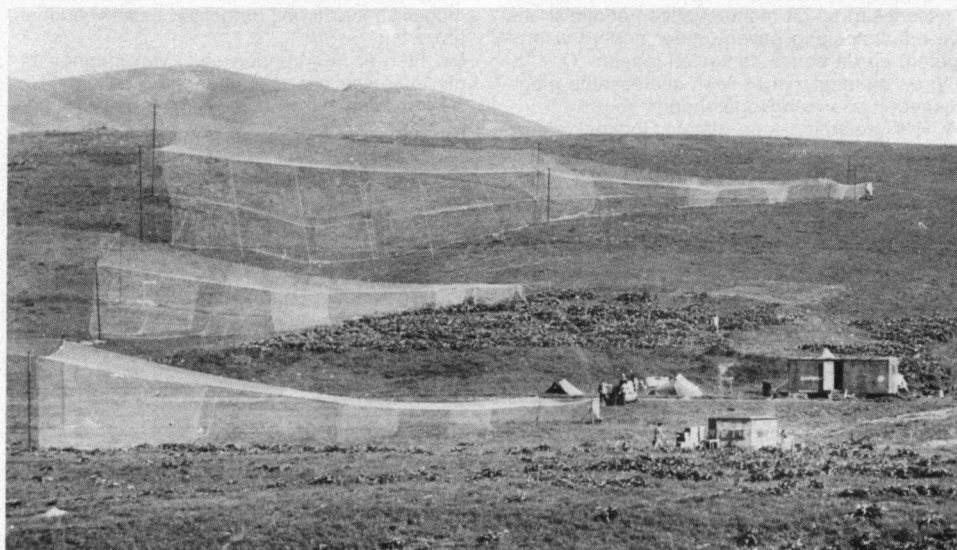
Deze kreeg dit jaar van de Directie Natuur, Bos, Landschap en Fauna een subsidie voor de aanschaf van moderne computerapparatuur (eerder kreeg de Ringcentrale van Polen een dergelijke subsidie). Gesprekken zijn gaande met de Oekraïne en Kazachstan voor steun aan de oprichting van ringcentrales van deze nieuwe republieken. Ik acht het zeer waarschijnlijk dat binnen één à twee jaar er ook vogels rondvliegen met ringen uit Kiev of Alma Ata!

Vanuit Rusland en Kazachstan kwam via onze contacten het aanbod aan Nederlandse ringers om deel te nemen aan projecten te velde. Door onze collega's aldaar zijn daaraan echter wel een aantal voorwaarden verbonden, die door ons worden onderschreven.

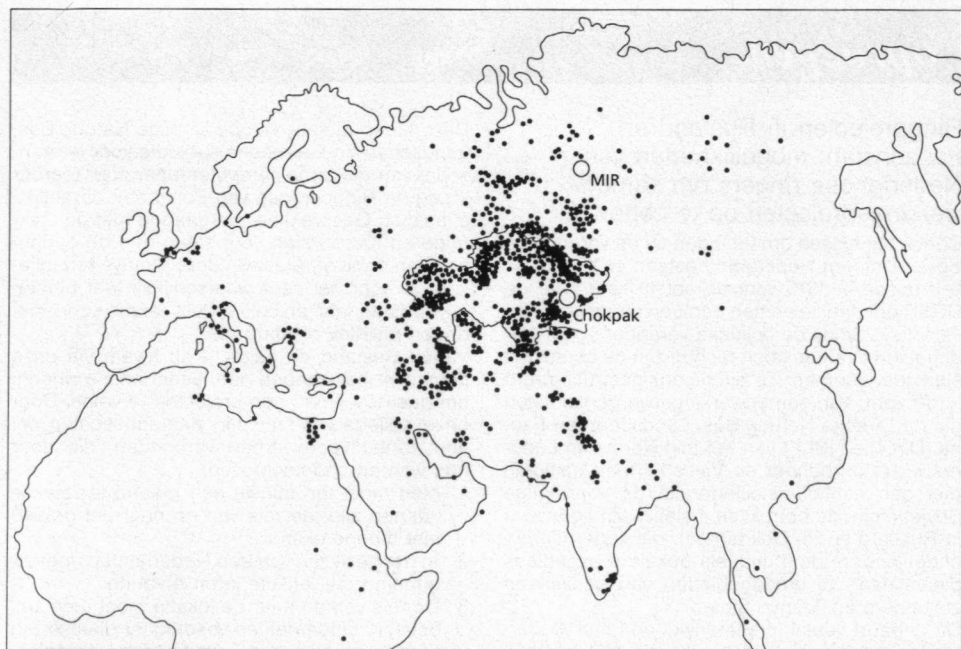
1. Men moet ten minste een maand ter plekke kunnen zijn; de reis van en naar het gebied niet meegerekend
2. In het bezit zijn van een Nederlandse ringvergunning met enkele jaren ervaring
3. De reis van en naar de lokatie moet men zelf betalen. Onderdak en voeding ter plaatse zijn voor rekening van de ontvangende organisatie of vragen van de bezoeker slechts geringe kosten.

Daarnaast heeft de ervaring geleerd dat men er min of meer op rekt een uitnodiging voor een tegenbezoek te ontvangen. Voor de beide hier te noemen projecten is dat in feite een voorwaarde. De kosten die men in Nederland heeft, kunnen dan aardig oplopen (onderdak, vervoer, voedsel en wat zakgeld) afhankelijk van de wijze waarop dit wordt georganiseerd.

Het is echter voor beide partijen een uiterst interessante ervaring en de praktijk leert dat op deze wijze langzaam goede en stabiele samenwer-

Mobiele Helgolandkooi bij het Ornithologische Station Chokpak op 1200 meter hoogte aan de Chokpakpas.

Een overzicht van plaatsen van terugmeldingen van in Chokpak (Kazachstan) geringde vogels (naar kaartje van Gavrilov), de terugmeldingen uit West-Europa betreffen vrijwel allemaal eenden; tevens is de plaats van de beide genoemde ringstations ingetekend.

kingsprojecten tot stand komen, die voor Rusland en de andere republieken hard nodig zijn om de bestaande achterstand in kennis en materiële voorzieningen in te lopen.

Het aangaan van een dergelijke, wat langer lopende samenwerking lijkt mij vooral voor een bestaande ringgroep en/of vinkenbaan de moeite waard om te overwegen. Men is dan in staat voor een periode van enkele jaren steeds een à twee personen uit te wisselen.

Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij kan op dit moment alleen administratieve ondersteuning geven (onder andere visa regelen) en de eerste contacten leggen.

Op dit moment zijn er twee interessante mogelijkheden voor zangvogelringers:

A. Het Ornithologische Station Chokpak van de Academie van Wetenschappen van Kazachstan, waarvan een ringproject onderdeel is. Dit station ligt in de westelijke Tien-Shanbergen op 1200 meter hoogte aan de Chokpakpas (zie kaartje dat ik van een van de betrokken ornithologen kreeg). Het is in 1966 gestart en heeft tot nu toe twee miljoen vogels geringd, die over een groot geografisch gebied zijn teruggemeld. De omgeving is overwegend grasland met verspreide boscomplexen. Er wordt met mobiele Helgolandkooien gewerkt (zie foto).

Naast ringen is er volop gelegenheid voor trekellingen.

B. Het Biologisch Station MIR aan de middenloop van de Jenessei. Dit station is een voormalig, zeer geïsoleerd gelegen, Siberisch dorpje en ligt pal aan de oever van de Jenessei te midden van de taiga (muggen!). Het kan alleen over de rivier of per helikopter worden bereikt. In de zo-

mer wonen er een aantal onderzoekers met hun gezinnen. Het is onderdeel van de Russische Academie van Wetenschappen en staat onder leiding van Academician dr. E.E. Syurchkovski. Met hem werken wij ook samen bij de organisatie van de Taimyr-expedities. Het trekvogelonderzoek loopt al bijna twaalf jaar. Gevangen wordt met mistnetten en twee kleine Helgolandkooien. Per seizoen worden 7000-8000 vogels gevangen en geringd.

Ook in de Oekraïne komen in de nabije toekomst mogelijkheden voor dergelijke samenwerkingsprojecten.

Mochten er ringgroepen en/of vinkenbanen zijn die interesse hebben, neem dan, in eerste instantie schriftelijk, met mij contact op voor nader overleg.

■ Dr. Gerard C. Boere, Afdeling Internationale Zaken, Directie NBLF, ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, per adres Staatsbosbeheer, postbus 1300 3970 BH Driebergen (na november 1992: postbus 20401, 2500 EK Den Haag).

Waarnemingen gevraagd onregelmatige gasten op Seychellen

Pas geleden is het Seychelles Bird Records Committee gevormd bestaande uit zeven personen onder voorzitterschap van de bekende Engelse ornitholoog James Ferguson-Lees.

Het comité vraagt ten behoeve van de samenstelling van een volledige lijst van de vogels die voorkomen op de Seychellen oude en recente waarnemingen van vogelsoorten die niet regelmatig op de eilanden worden waargenomen. Er zijn op de Seychellen 210 vogelsoorten waar-

genomen waarvan 65 broedvogelsoorten. De Republiek Seychellen omvat tevens de atollen van kalkkoraal van de eilandengroepen Amirantes, de Providence, de Farquhar en de Aldabra.

■ Waarnemingen kunnen worden ingezonden aan Adrian Skerrett, P.O. Box 336, Victoria, Mahé, Seychelles.

Lijsten met soorten (onder andere dwaalgasten) waarvan waarnemingen worden gevraagd, zijn bij bovenstaand adres verkrijgbaar.

Kieviten met kleurringen

Sinds dit voorjaar onderzoeken wij de gevolgen van vroege en late legfels van de Kievit op het overleven van de jongen en/of deze vroeg of laat geboren jongen het daarop volgende jaar tevens aan het broedproces deelnemen.

Door het aanbrengen van kleurringen proberen wij met dit onderzoek aan te tonen dat onze stelling dat eierrapen funest is voor de populatie van de Kievit, juist is. De Kievit heeft een metalen ring aan de linkerpoot, zodat wij weten welke vogel het betreft en twee kleurringen aan de rechterpoot die aangeven in welke periode de vogel geboren is en in welk jaar.

De bovenste ring is voor 1992 lichtblauw, de onderste ring is geel of donkerblauw. Geel is geboren vóór 10 mei, donkerblauw ná 10 mei. De ringen zijn met een kijker goed af te lezen.

In Friesland worden geen jonge Kieviten geboren vóór 15 mei als gevolg van het eierenrapen, zodat wij voor de datum van 10 mei hebben gekozen. In 1992 zijn 140 jongen in ons onderzoeksgebied geringd, waarvan 75 vogels met een gele ring. Nu al weten wij dat door het maaien in de tweede week van mei er daarvan nog slechts een tiental late jongen nog in leven zijn. Rond 20 mei waren de eerste vroege jongen vliegvlug. Het onderzoek zal minimaal vijf jaar duren.

Wij zouden graag medewerking van de lezers van dit tijdschrift willen hebben om door hen signaleerde Kieviten met kleurringen aan ons of aan de Ringcentrale te Heteren te melden. Iedere melder krijgt van ons persoonlijk bericht.

Willem Bil & Jack Schuurs, postadres Harnedijk 31 b, 9038 TN Engelum (Fr.), 05108 - 1619 (W.B.) of 05111 - 2447 (J.S.).

Wie kent de herkomst?

Op 27 september 1991 ontdekte ik een Flamingo op het landgoed 'De Hoor' te Budel. Deze vogel was voorzien van een 3 à 4 centimeter hoge lichtgroene 'kippe'-ring aan de linkerpoot boven het kniegewricht. Er is geen metalen ring waargenomen, maar deze kan onder het kniegewricht zijn bevestigd, omdat dit gedeelte van de poot zich onder water bevond. Bovendien werd een Flamingo waargenomen met twee zwarte kleurringen aan de rechterpoot die boven het kniegewricht waren bevestigd en één witte kleuring eveneens boven het kniegewricht bevestigd. Op 4 en 30 oktober 1991 werden twee geringde Grauwe Ganzen waargenomen op het landgoed 'De Hoor' te Budel. Eén droeg een soort kipperring (spiraalachtig) en geel van kleur aan de rechterpoot onder het kniegewricht en een meta-

len ring aan de linkerpoot.

De tweede geringde Grauwe Gans had een rood/roze-achtige ring aan de rechterpoot onder het kniegewricht en een metalen ring aan de linkerpoot onder het kniegewricht. Op de metalen ring van de twee vogels konden de woorden 'Vogelwarte' en 'Germania' worden afgelezen. Wie kan iets naders vertellen over de herkomst van deze gemerkte vogels?

■ T.H.M. Beijl, postbus 2174, 6020 AD Budel.

De twee Grauwe Ganzen zijn ongetwijfeld van een ring voorzien door medewerkers van de Vogelwarte Helgoland of Vogelwarte Radolfzell. Beide instituten houden zich bezig met het ringen van vogels in Duitsland.

Redactie.

Onze veertiendaagse Vogelkalender 1993

Onze traditionele Vogeljaarvogelkalender 1993 zal dit jaar weer verschijnen met een keur van prachtige vogelfoto's. In totaal zijn het opnieuw vijftig kleurenfoto's van de volgende vogelsoorten: IJsvogel, Smient, Dodaars, Krooneend, Patrijs, Cirgors, Steenuil, Glanskop, Steltkluut, Gekraagde Roodstaart, Grauwe Vliegenvanger, Griel, Bosrietzanger, Nachtzwaluw, Tureluur, Lepelaar, Aalscholver, Zwarte Ruit, Rode Wouw, Boomklever, Vink, Kleine Zwaan, Pestvogel, Blauwe Reiger en Dwerggans. De uitverkoren foto's zijn dit maal van Arnoud van den Berg, Karel Beyleveld, H. Bokhorst, Ben van den Brink, Harry Fiolet, Paul van Gaalen, Hans Gebuis, Gerard de Hoog, Eric Kortlandt, Erwin van Laar, A. van Lokven, Flip de Nooyer, Hans Schouten, Jan Sleurink, Henk Tromp, Leo Vogelenzang en Gertjan de Zoete.

De prijs van de Vogelkalender 1993 is f 15,- en kan reeds nu worden besteld door overmaking van dit bedrag op gironummer 4325 ten name van de penningmeester van het Kalenderfonds, Hedel. Er is ook weer een Franstalige editie van deze kalender. Bij de bestelling gelieve u te vermelden 'Franstalige kalender' indien deze wordt gewenst. Vogelwerkgroepen en vogelbeschermingswachten kunnen de kalender tegen gereduceerde prijs bestellen, zodat bij de verkoop de organisatie er per kalender een bedrag aan overhoudt.

Nadere inlichtingen over de Vogelkalender 1993 kunt u verkrijgen bij Wim Werkman, Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel, 04199 - 1967.

Voor verzamelaars zijn nog oude kalenders verkrijgbaar.